

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Ilolla esteettömässä kodissa

- Case AsumisenApu-vaikuttavuusinvestointi

Ripatti, Ida-Maija

2015 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Ilolla esteettömässä kodissa
- Case AsumisenApu-vaikuttavuusinvestointi

Ida-Maija Ripatti
Liiketalous
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2015

Ida-Maija Ripatti

Ilolla esteettömässä kodissa - Case AsumisenApu-vaikuttavuusinvestointi

Vuosi 2015

Sivumäärä 32

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli löytää materiaalia vaikuttavuusinvestoimisesta Ilolla Unelmatehdas Oy:n käytettäväksi. Tarkoituksena oli hankkia tietoa vaikuttavuusinvestoimisesta ja sen hyödyistä, tutkia mitä vaikuttavuusinvestointihankkeita on jo tehty ja selvittää, mitkä asiat vaikuttavat siihen, kuinka ikäihmiset pystyvät asumaan kotona pidempään. Lisäksi haluttiin selvittää, mitä hyötyä olisi mahdollisesta vaikuttavuusinvestoinnista Espoon kaupungin kanssa.

Opinnäytetyön perusteena on mahdollinen Ilolla Unelmatehtaan AsumisenApu-palvelun vaikuttavuusinvestointihanke, joka tehtäisiin Espoon kaupungin kanssa. AsumisenApu-palvelu auttaa ikäihmisiä esteettömään asumiseen kotona. Mahdollisen vaikuttavuusinvestoinnin tarkoituksena on AsumisenApu-palvelun avulla saada ikäihmiset asumaan pidempää kotona ja siirtää myöhemmäksi ikäihmisten joutumista ympärivuorokautiseen hoitoon. Tämä toisi säästöjä Espoon kaupungille.

Opinnäytetyön tiedonkeruun aikana selvisi, että vaikuttavuusinvestoinnille on tarvetta. Ikäihmisten osuus väestöstä on kasvussa. Tämä luo paineita julkiselle taloudelle suoriutua ikäihmisten hoidosta syntyvistä kustannuksista. Mahdollinen vaikuttavuusinvestointi Ilolla Unelmatehtaan kanssa tuottaa säästöjä ikäihmisten ympärivuorokautisessa hoidossa.

Ida-Maija Ripatti

With joy in barrier-free home -Case AsumisenApu impact investment

Year	2015	Pages	32
------	------	-------	----

This thesis was conducted for a company called Ilolla Unelmatehdas. It provides a home assistance services for elderly people, so that they can reside longer in their own homes. The purpose of the thesis is to collect information for Ilolla Unelmatehdas about the impact investing and social impact bonds, which would in turn financially benefit the city of Espoo. This investment would be achieved via a home service called AsumisenApu (Housing Assistance Service). In this thesis, the author aims to show how impact investment between the city of Espoo and Ilolla Unelmatehdas would help the city make savings in elderly care.

The thesis includes factors that impact the life of the elderly so that they are able to reside longer in their own homes. It also examines what kind of benefits the city of Espoo would gain from impact investment with Ilolla Unelmatehdas's service, as a result of the elderly staying in their own homes. By providing solutions for some of the things that have an impact on elderly people, the Housing Assistance Service helps the elderly remain for a longer time in their homes. This service helps elderly people by making their homes more accessible. It postpones the need for the elderly to receive round the clock care, thus creating savings for the city of Espoo.

The percentage of elderly people in Finland is rising and this creates pressure for public services to handle the expenses that arise from elderly care. In making this thesis, it showed that the impact investing in this housing assistance service could be one solution that helps the public sector decrease these expenses. In this case, the possible impact investment between Ilolla Unelmatehdas and the city of Espoo, could help the city make savings by decreasing elderly round the clock care.

Keywords: Social Entrepreneurship, impact on investment, living at home

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Opinnäytetyön tausta.....	6
1.2	Opinnäytetyön tavoite ja rajaus.....	7
1.3	Opinnäytetyön rakenne ja viitekehys.....	7
2	Vaikuttavuusinvestoiminen.....	8
2.1	Vaikuttavuusinvestoimisen periaate.....	8
2.2	Vaikuttavuusinvestoinnin osapuolet.....	12
3	Ikäihmisten kotona asuminen.....	13
3.1	Ikäihmisten määrän kasvu.....	13
3.2	Ympäristö.....	15
3.3	Sosiaaliset suhteet.....	16
4	Esimerkkejä vaikuttavuusinvestoinnista.....	17
4.1	Greater London Authority: Homeless people.....	17
4.2	Sweet Dreams.....	18
4.3	Housing First.....	19
4.4	Kotitori.....	20
5	Case: AsumisenApu.....	22
5.1	Mihin AsumisenApu voi vaikuttaa.....	22
5.2	AsumisenApu-palvelun hyödyt.....	24
6	Yhteenveto ja johtopäätökset.....	27
	Lähteet.....	29
	Kuviot.....	33
	Taulukot.....	34

1 Johdanto

Vaikuttavuusinvestointi on tapa ratkaista sosiaalisia ongelmia. Ensimmäinen vaikuttavuusinvestointihanke alkoi vuonna 2010 Iso-Britanniassa. Sen jälkeen vaikuttavuusinvestointeja on aloitettu ympäri maailmaa. Tällä hetkellä on aloitettu 25 erilaista hanketta. (The Global Social Impact Bond Market 2014.)

Monet vaikuttavuusinvestoinneista ovat nuoriin ja lapsiin keskittyneitä hankkeita, mutta myös ikäihmiset ovat hyvä kohde vaikuttavuusinvestoinnille. Vaikuttavuusinvestoimisen mahdollistamat innovaatiot auttavat ikäihmisiä elämään pidempään mukavaa elämää. Tässä opinnäytetyössä esitelty mahdollinen vaikuttavuusinvestointihanke on suunnattu ikäihmisten hyvinvoivaan kotona asumiseen.

Suomessa vaikuttavuusinvestoiminen on vasta aluillaan. Tässä opinnäytetyössä on esitelty mahdollinen vaikuttavuusinvestointihanke Ilolla Unelmatehtaan ja Espoon kaupungin kanssa, joka olisi ensimmäisiä Suomessa. Ilolla Unelmatehtaan AsumisenApu-palvelu on suunniteltu ikäihmisille, jotta he pystyisivät asumaan kotona pidempään. Mahdollinen vaikuttavuusinvestointi liittyisi AsumisenApu-palveluun.

Tämä opinnäytetyö on muodoltaan pöytälaatikkotutkimus, jonka toimeksiantaja on Ilolla Unelmatehdas Oy. Vaikuttavuusinvestoiminen on vielä suhteellisen uusi aihe. Työn tarkoituksena on löytää toimeksiantajalle mallinnettavia esimerkkejä vaikuttavuusinvestoimisesta, jota pystytään käyttämään apuna mahdollisessa AsumisenApu-palveluun liittyvässä vaikuttavuusinvestointihankkeessa.

1.1 Opinnäytetyön tausta

Opinnäytetyön toimeksiantaja Ilolla Unelmatehdas Oy löytyi Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyöilmoitussivujen kautta. Opinnäytetyön aihe vaikuttavuusinvestoimisesta selvisi opinnäytetyöntekijän tavattua työn toimeksiantajien kanssa Ilolla Unelmatehdas Oy:n tiloissa Espoossa tammikuussa 2015. Mukana tapaamisessa olivat yrityksen tehtaanjohtaja ja kehitysjohtaja. Ilolla Unelmatehtaalla oli tarvetta saada tietoa vaikuttavuusinvestoimisesta sen harkitessa mahdollista vaikuttavuusinvestointihanketta Espoon kaupungin kanssa. Aihe oli uusi ja tuntematon opinnäytetyön tekijälle, mutta vaikutti mielenkiintoiselta ja ajankohtaiselta aiheelta tehdä opinnäytetyö.

Opinnäytteessä keskitytään vaikuttavuusinvestointeihin niiden mittaamisen ja hyötyjen näkökulmasta. Työ on pöytälaatikkotutkielma, jossa käydään läpi vaikuttavuusinvestoinnista löyty-

viä julkaisuja, tutkimuksia ja tilastoja. Näiden pohjalta Ilolla Unelmatehtaalle ja Espoon kaupungille pyritään löytämään mallinnettavia esimerkkejä.

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja rajaus

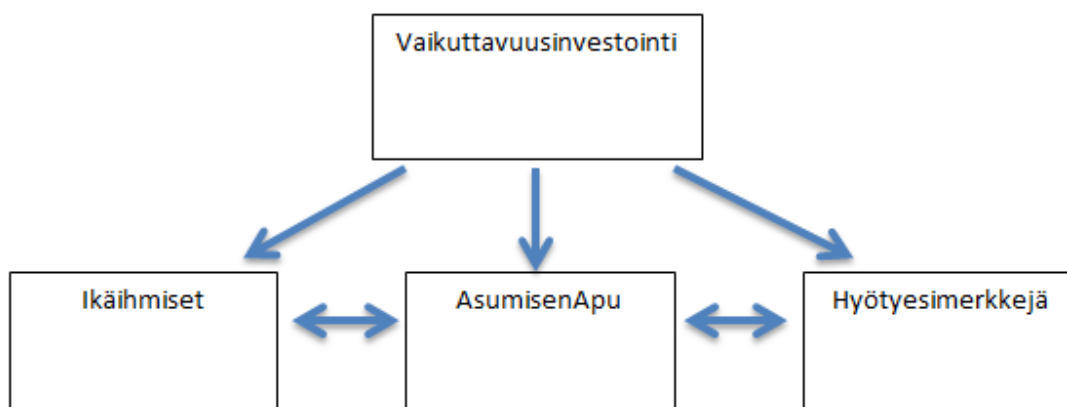
Opinnäytetyön tavoite on löytää vertailtavaa ja mallinnettavaa materiaalia Ilolla Unelmatehtaalle, joka auttaa yritystä kehittämään AsumisenApu-palveluaan. Työssä keskitytään siihen, mitkä tekijät vaikuttavat ikäihmisten kotona pidempään asumiseen sekä mitä hyötyä siitä on yhteiskunnalle.

Työ rajautuu teoriaan ikäihmisten kotona asumisesta ja vaikuttavuusinvestoinnista, sen hyödyistä ja hyötyesimerkeistä. Opinnäytetyössä tarkastellaan mitä hyötyä olisi Ilolla Unelmatehtaan AsumisenApu-palvelun vaikuttavuusinvestoinnista Espoon kaupungin kanssa.

1.3 Opinnäytetyön rakenne ja viitekehys

Opinnäytetyö jakautuu kolmeen osaan, jotka ovat johdanto, teoria ja palvelun toiminta. Johdannossa käydään läpi työn tausta, toimeksiantaja sekä rakenne ja viitekehys. Teoriaosuudessa käsitellään vaikuttavuusinvestoinnin teoriaa, ikäihmisten kotona asumista ja esimerkkejä eri vaikuttavuusinvestoinneista ja kustannuslaskelmista. Palvelun toiminnan osuudessa keskitytään AsumisenApu-palveluun sekä tilastoihin ja kustannuslaskelmiin.

Työn teoreettinen viitekehys muodostuu vaikuttavuusinvestoinnista. Työssä tarkastellaan mitä vaikuttavuusinvestoiminen on, keitä toimijoita siihen kuuluu ja mitä toimintoja vaikuttavuusinvestoiminen sisältää. Vaikuttavuusinvestointiesimerkkien avulla nähdään millaisia vaikuttavuusinvestointeja on jo olemassa ja mitä hyötyä niistä on. Myös ikäihmisten kotona selviytymisen elementtejä valotetaan. Lisäksi esitellään Tampereen kaupungin Kotitori-palvelu, joka on yhteistyö kaupungin ja yksityisen palvelun tarjoajan välillä, ja kuinka siitä syntyy kaupungille säästöjä. Opinnäytetyössä tutustaan AsumisenApu-palveluun ja laskelmien avulla nähdään kustannushyödyt mahdollisesta vaikuttavuusinvestoinnista Espoon kaupungin ja Ilolla Unelmatehtaan AsumisenApu-palvelun välillä.

Kuvio 1: Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys

2 Vaikuttavuusinvestoiminen

Vaikuttavuusinvestoiminen on uudenlainen rahoitus- ja toimintamalli, jolla voidaan ratkaista yhteiskunnallisia haasteita. Sen avulla on mahdollisuus lisätä julkisen ja yksityisen sektorin sekä järjestöjen välistä yhteistyötä laittamalla hyvinvointia edistäviin hankkeisiin yksityistä pääomaa. Vaikuttavuusinvestoimiselle on tarvetta Suomessa. Vaikka julkisen talouden kyky kustantaa yhteiskunnalliset ongelmat on heikentynyt, silti se vastaa suurilta osin ongelmien taloudellisista ja sosiaalisista kustannuksista. Sijoittajat yhä useammin haluavat sijoituksillaan myös edistää yhteistä hyvää pelkän tuoton lisäksi. On myös monia yrityksiä ja muita toimijoita, jotka haluavat kehittää uusia tapoja hyvinvoinnin edistämiseen. Vaikuttavuusinvestoiminen mahdollistaa kaikkien näiden kolmen toimijan hyödyn. (Mitattua hyvinvointia ja taloudellista tuottoa 2015.)

2.1 Vaikuttavuusinvestoimisen periaate

Nimitys vaikuttavuusinvestointi syntyi Rockefeller-säätiön puitteissa vuonna 2007, jolloin tapa tuottaa sekä rahallista hyötyä että sosiaalista hyvää sai muotonsa. (Innovative Finance 2015.) Rockefeller-säätiö on mukana ensimmäisessä, vuonna 2010 alkaneessa, vaikuttavuusinvestointihankkeessa, jossa yritetään vähentää uusintarikollisuutta. (Report - Peterborough Social Impact Bond Reduces Reoffending by 8.4% 2015.) Vuoteen 2014 mennessä 25 vaikuttavuusinvestointihanketta on aloitettu seitsemässä eri maassa yrittäen vaikuttaa sosiaalisiin ongelmiin (The Global Social Impact Bond Market 2014.)

Vaikuttavuusinvestoinnin toimintamallissa julkisella taloudella on tarve parantaa tietyn kohderyhmän sosiaalipalveluja, jolloin julkinen talous luo sopimuksen, jonka mukaan se maksaa

sijoittajille, jos haluttu sosiaalinen tulos on saavutettu. Sijoittajat tarjoavat palveluntuottajille käyttöpääoman, jonka avulla palveluntuottajat pystyvät luomaan tavan, jolla julkisen talouden haluama sosiaalinen tulos saavutetaan, ilman taloudellista riskiä. Jos haluttu tulos saavutetaan, julkinen talous maksaa takaisin sijoittajille. (Nicholls & Tomkinson 2013, 3.)
 Vaikuttavuusinvestoinnissa takaisinmaksu tapahtuu aina mittareiden mukaan mitatun tuloksen mukaan, ei hankkeen hinnan tai mukana olleiden tekijöiden mukaan (Guidance - Social impact bonds 2013).

Vaikuttavuusinvestointia kannattaa käyttää silloin kun:

- Haluttu lopputulos on selvä ja mitattavissa
- Laatumerkkejä voidaan parantaa
- Julkinen talous haluaa siirtää taloudellisen riskin
- Siitä syntyy rahallista säästöä

(Guidance - Social Impact Bonds 2013.)

Ennen vaikuttavuusinvestoinnin aloittamista julkisen talouden pitää tehdä tutkimus mahdollisista menoista ja säästöistä. Tutkimuksen avulla pystytään määrittämään kuinka hyvin vaikuttavuusinvestointi voi onnistua. Siinä käsitellään mahdollisen vaikuttavuusinvestoinnin vahvuudet ja heikkoudet sekä mitä resursseja onnistumiseen tarvitaan. Julkinen talous voi käyttää tämän tutkimuksen tekemiseen ulkopuolista toimijaa, jolla on jo yleensä tietoa vaikuttavuusinvestoimisesta. Tässä vaiheessa julkisen talouden kannattaa selvittää, ketkä osapuolet voivat olla hankkeesta kiinnostuneita. (Guidance - Social Impact Bonds 2013.)

Tärkeää vaikuttavuusinvestoimisessa on selkeä kohderyhmä, mittarit sekä innovatiiviset palveluntuottajat. Selkeä kohderyhmän vaikuttaa siihen kuinka hyvin tavoitellun vaikutuksen määrittäminen pystytään osoittamaan. Mittarit ovat vaikuttavuusinvestoinnin perusta, joiden avulla julkinen talous ja sijoittajat tekevät sopimuksen. Innovatiiviset palveluntuottajat pystyvät vaikuttavuusinvestoinnin avulla luomaan ratkaisuja sosiaalisten ongelmien perimmäisiin syihin. (Essex SIB - London - Westgate Communications 2014, 4.)

Vaikuttavuusinvestoinnin mittaaminen voi olla vaikeaa. Vaikuttavuusinvestoinnin mittaamisessa kannattaa miettiä vastaukset neljään pääkysymykseen. (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 3.)

1. Mikä on vaikuttavuusinvestointihankkeen tarkoitus?
2. Kenen kanssa vaikuttavuusinvestoinnissa työskennellään?
3. Kuinka vaikuttavuusinvestoinnin tavoite saavutetaan?
4. Keihin vaikuttavuusinvestointi vaikuttaa?

(Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 4.)

Ensimmäisessä kysymyksessä mietitään mikä on vaikuttavuusinvestoinnin tarkoitus ja mitä sillä pyritään saavuttamaan. Jakamalla kysymyksen pienempiin osiin saadaan vastaus. Ensimmäiseksi mietitään mikä on ongelma ja kuinka se hoidetaan kyseisellä hetkellä. Toisessa kysymyksessä mietitään ongelman kohderyhmä ja mitä he tarvitsevat. Viimeisessä kysymyksessä mietitään ketä muita toimijoita on. Ensimmäisessä kohdassa kannattaa miettiä myös vaikuttavuusinvestoinnin missio ja visio. (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 5-6.)

Toisen kysymyksen kohdalla mietitään, kenen kanssa vaikuttavuusinvestoinnissa työskennellään. Tässä kohdassa määritellään tarkkaan vaikuttavuusinvestoinnin kohderyhmä. Vastaus saadaan jakamalla pääkysymys viiteen osaan. Ensimmäiseksi tunnistetaan kohderyhmä ja määritellään miksi se on valittu kohderyhmäksi. Seuraavaksi tutkitaan ja arvioidaan kohderyhmän tarpeet. Kolmannessa osassa määritellään muutos kohderyhmässä. Neljännessä osassa arvioidaan kohderyhmän konteksti. Viimeiseksi mietitään, keihin vaikuttavuusinvestointi vaikuttaa kohderyhmän lisäksi. (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 9.)

Kolmannessa kysymyksessä suunnitellaan kuinka vaikuttavuusinvestointi tehdään. Yksi tapa on tehdä suunnitelma, jossa käydään kohta kohdalta läpi mitä vaikuttavuusinvestoinnilla halutaan saavuttaa ja kuinka se tehdään. Kaavion avulla pystytään hahmottamaan kuinka organisaation toiminnan avulla syntyy tuotos. Tämän jälkeen nähdään mikä on tuotoksesta saatava tulos. Tulokset voidaan jakaa lyhytaikaisiin, keskipitkän aikavälin ja pitkän aikavälin tuloksiin. (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 11.)

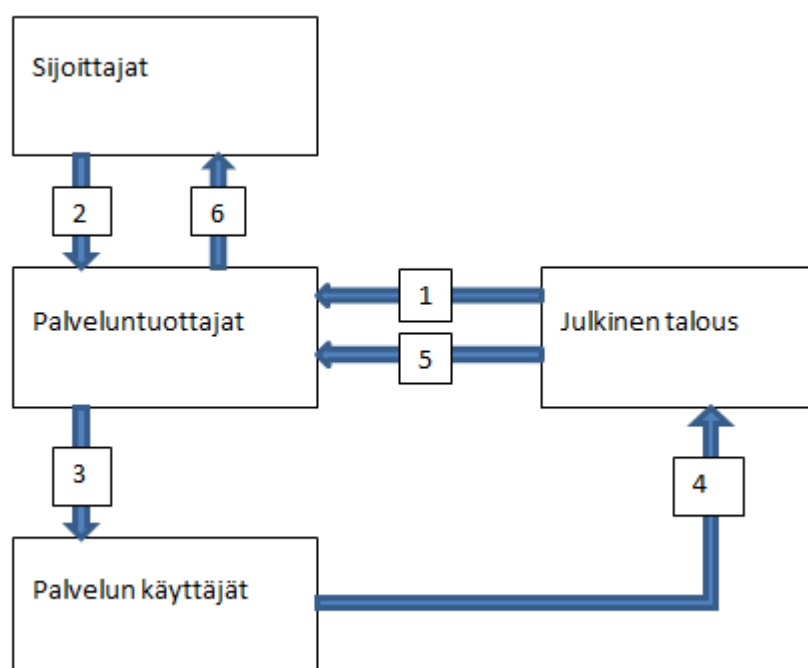

Kuvio 2: Vaikutusketju malli (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 11.)

Tuloksen mittaamiseen on erilaisia mittareita, joiden avulla pystytään todistamaan vaikuttavuusinvestoinnin toimivuus. Hyvässä mittarissa tiedetään tarkkaan mitä mitataan, se on mahdollista mitata, mittarilla luodaan saavutettavat tavoitteet, sen pystyy sitomaan aikaan ja se pystytään vakioimaan. Tuloksen mittaamiseksi palvelun tuottajan pitää tietää, mikä on lähtötilanne, mitä vaikuttavuusinvestoinnissa mitataan ja mistä tulos syntyy. Kuviossa kaksi jokaisen kohdan alle pystytään laittamaan, mitä kaikkea jokainen kohta pitää sisällään, ja näin nähdä mitä vaikuttavuusinvestoinnilla halutaan saada aikaan. (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 11.)

Neljännessä kysymyksessä mietitään, ketkä kaikki vaikuttavuusinvestoinnin kohderyhmän lisäksi hyötyvät vaikuttavuusinvestoinnista. Voiko vaikuttavuusinvestointia laajentaa muihin ryhmiin? Onko siitä taloudellisia vaikutuksia? Pystytäänkö sillä luomaan uusia innovaatioita? (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 20.)

Ensimmäinen vaikuttavuusinvestointihanke alkoi 18.3.2010 Iso-Britanniassa, ja se kestää 7 vuotta. Hankkeessa pyritään vähentämään niiden vankien uusintarikollisuutta, jotka ovat suorittamassa vankeusrangaistusta Peterborough'n vankilassa alle 12 kuukautta. Hankkeen kohderyhmään kuuluu 3000 vankia, jotka saavat apua päästäkseen mukaan yhteiskunnan toimintaan. Vaikuttavuusinvestoinnin viiden miljoonan punnan rahoitus saatiin suurimmaksi osin hyväntekeväisyysjärjestöiltä ja säätiöiltä. Sijoittajat saavat vähintään 2,5 prosentin takaisinmaksun, jos vaikuttavuusinvestointi vähentää uusintarikollisuutta vähintään 7,5 prosentilla. (Nicholls & Tomkinson 2013, 9.)

Kuvio 3: Vaikuttavuusinvestoimisen malli (Social Impact Bonds Introduction 2013).

Kuviossa 3 on vaikuttavuusinvestoimisen malli. Siinä näkyvät tekijät, jotka ovat mukana vaikuttavuusinvestoinnissa. Alla näkyvässä listassa selitetään, mitä vaiheita vaikuttavuusinvestoimiseen liittyy.

1. Vaikuttavuusinvestointisopimus, jossa julkinen talous maksaa palveluntuottajalle jos haluttu tulos on saavutettu
2. Sijoittaja tarjoaa rahoituksen etukäteen sosiaalisten palveluntuottajalle
3. Palveluntuottajat tarjoavat palvelujaan käyttäjille

4. Parannetut tulokset palvelun käyttäjille sekä säästöt julkiselle taloudelle
5. Julkinen talous maksaa palveluntuottajalle, jos ja kun haluttu tulos on saavutettu
6. Sijoittajat saavat tuottoa sijoituksistaan
(Social Impact Bonds Introduction 2013.)

2.2 Vaikuttavuusinvestoinnin osapuolet

Palvelun hankkija vaikuttavuusinvestoinneissa on yleensä julkinen talous. Palvelun hankkijan pitää olla erillinen palveluntuottaja sekä sijoittajista. Vaikuttavuusinvestointi saattaa tuoda muutoksia julkiseen talouden toimintoihin. (Commissioners 2013.) Julkinen talous etsii ratkaisua tiettyyn sosiaaliseen ongelmaan. Vaikuttavuusinvestoinnissa julkinen talous määrittelee halutun lopputuloksen ongelmaan ja aloittaa yhteistyön palveluntuottajan kanssa. Julkinen talous määrittelee mittarit, joiden mukaan vaikuttavuusinvestoinnin onnistuminen mitataan ja jonka mukaan rahoittajille maksetaan takaisin. (Center for American Progress 2012, 6.)

Palveluntuottajat tekevät sopimuksen palvelun hankkijan eli julkisen talouden kanssa. Vaikuttavuusinvestointirahoitus mahdollistaa palveluntuottajille uudenlaisen pitkäaikaisen tai tasaisemman rahoituksen. Vaikuttavuusinvestoinnin avulla palveluntuottajat saavat rahoituksen kehittääkseen palvelun eivätkä vasta sen jälkeen. Sosiaalisia palveluja tuottavat tahot saattavat pitää yksityisten sijoittajien mukana olemista ongelmallisena, jolloin ulkoisen osapuolen mukana oleminen auttaa asiassa. Vaikuttavuusinvestointi antaa palveluntuottajalle mahdollisuuden tuottaa vapaammin ja joustavammin palveluaan. He pystyvät paremmin keskittymään siihen, mitä palvelun käyttäjät tarvitsevat ja luomaan innovatiivisempia palveluja. (Service providers 2013.)

Sijoittajat ovat instituutioita, säätiötä ja yksittäisiä henkilöitä, jotka haluavat auttaa löytämään uusia tapoja parantaa sosiaalisia ongelmia. Sijoittajat haluavat mahdollisuuden vaikuttaa sosiaalisissa ongelmissa sekä saada tuottoa sijoituksilleen. Vaikuttavuusinvestoinnissa on mahdollista, etteivät sijoittajat saa takaisin mitään sijoituksistaan. (Center for American Progress 2012, 10.) Vaikuttavuusinvestoinnissa keskitytään sosiaalisen hyvän saamiseen. Sijoittajilla on aina riski, että vaikuttavuusinvestointi ei onnistu mittareiden mukaan ja sijoittajat menettävät rahansa. (Social Impact Bonds Introduction 2013.) Tähän mennessä vaikuttavuusinvestointeihin on sijoitettu 65 miljoonaa puntaa. Vaikuttavuusinvestoimisen alkuvaiheissa sijoittajat olivat erilaisia säätiöitä ja järjestöjä, mutta nykyään myös pankit ovat alkaneet sijoittaa vaikuttavuusinvestointeihin. (The Global Social Impact Bond Market 2014.)

Ulkopuolinen toimija ei kuulu julkiseen talouteen, sijoittajiin tai palvelun tarjoajiin. Vaikuttavuusinvestointi ei välttämättä tarvitse ulkopuolista toimijaa, mutta ulkopuolinen toimija on yleisesti ollut käytössä vaikuttavuusinvestoinneissa. Ulkopuolisen toimijan tehtäviä ovat esi-

merkiksi kaikkien osapuolten mukaantuominen, neuvottelujen helpottaminen osapuolten välillä sekä toiminnan seuranta. (Intermediaries 2013.)

Mittaaminen on peruskohtia vaikuttavuusinvestoinnissa. Mittareiden avulla pystytään näkemään, onko julkisen talouden kannalta haluttu tulos saavutettu. Toisin kuin monissa muissa julkisen talouden sopimusmalleissa, vaikuttavuusinvestoinneissa mittareiden avulla julkinen talous maksaa takasin sijoittajille. Vaikuttavuusinvestoimisella julkinen talous pystyy yksityisen rahoituksen avulla lisäämään ennaltaehkäiseviä palveluja siten että kyseisillä toimilla pystytään vaikuttamaan kalliisiin terveydellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin, siinä samalla säästäten julkisen talouden kustannuksissa heikentämättä yleistä hyvinvointipalvelujen tasoa. (Nicholls & Tomkinson 2013, 4.)

3 Ikäihmisten kotona asuminen

Ikäihmisten määrä väestöstä kasvaa tulevaisuudessa. Palveluiden tarve tulee silloin myös kasvamaan. Ikäihmiset haluavat asua kotona. Tulevaisuudessa pyritään, että ikäihmiset pystyisivät asumaan mahdollisimman pitkään kotona. Keskeisiä tekijöitä ikäihmisten pidempään kotona asumiseen on esteetön asunto. (Ympäristöministeriö 2013.) Tässä luvussa valotetaan ikäihmisten kotona asumisen elementtejä.

3.1 Ikäihmisten määrän kasvu

Suomessa ikäihmisten määrä kasvaa ja tulevaisuudessa vanhukset elävät aikaisempaa pidemmän elämän. Sosiaali- ja terveystalouden tarve näin ollen todennäköisesti lisääntyy tulevina vuosikymmeninä. Julkiselle taloudelle tämä tuottaa paineita siitä, kuinka kasvavat menot tullaan rahoittamaan. Palvelujen kustannuksiin vaikuttaa ikäihmisten terveydentila ja minkälaisia hoitomuotoja he tarvitsevat. Ikäihmiset pyritään saamaan asumaan kotona pidempään ja näin ollen vähentämään ympärikäytisen hoivan tarvetta ja luomaan säästöjä julkiselle taloudelle. (Kehusmaa 2014, 12.)

Taulukosta 1 nähdään Suomen ikäjakauma vuoden 2014 lopussa. Yli 65-vuotiaita oli yhteensä 1 091 388. (Tilastokeskus 2015.)

Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä
0– 4	153 486	146 650	300 136
5– 9	155 317	148 856	304 173
10–14	149 597	142 702	292 299
15–19	156 492	150 090	306 582
20–24	174 762	167 324	342 086
25–29	174 020	165 545	339 565
30–34	183 123	172 264	355 387
35–39	177 106	167 323	344 429
40–44	160 576	154 103	314 679
45–49	181 712	177 605	359 317
50–54	188 443	187 142	375 585
55–59	183 866	187 031	370 897
60–64	183 321	191 909	375 230
65–69	181 087	195 527	376 614
70–74	110 037	128 836	238 873
75–79	85 233	113 191	198 424
80–84	55 027	88 410	143 437
85–89	28 807	62 247	91 054
90–94	8 472	27 055	35 527
95–	1 379	6 080	7 459
Totalt	2 691 863	2 779 890	5 471 753

Taulukko 1. Suomen ikäjakauma vuonna 2014 (Tilastokeskus 2015).

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuoteen 2060 yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa 28,2 prosenttiin, kuten taulukosta 2 käy ilmi.

	Yksikkö	2020	2030	2040	2050	2060
Väkiluku	1 000	5 631	5 848	5 985	6 096	6 228
0–14 v.	%	16,6	16,0	15,4	15,4	15,2
15–64 v.	%	60,8	58,4	58,4	57,7	56,6
65– v.	%	22,6	25,6	26,2	26,9	28,2

Taulukko 2 Väestöennuste (Tilastokeskus 2015).

3.2 Ympäristö

Toimintakyvyn heikkeneminen, asunnon tai asuinymäristön esteellisyys, yksinasuminen tai palvelujen saatavuus vaikuttavat ikäihmisten kotona-asumisen hyvinvointiin. Ikäihmisiä ei ole aina huomiotu nykyisissä kerrostaloissa. Yksi esimerkki siitä on hissien puuttuminen talosta. Asunnot ja talot pitäisi rakentaa mahdollisimman esteettömiksi, toiminnallisiksi sekä turvallisiksi, jolloin ikäihmisillä on paremmat mahdollisuudet hyvinvoivaan asumiseen. Ikäihmisten toimintakyvyn heikentyessä turvautuminen apuvälineisiin, erilaisiin palvelujärjestelmiin sekä läheisiltä saatavaan apuun lisääntyy. (Ylä-Outinen 2012, 146 & 23.)

Avuntarpeen lisääntyminen heikkenevän kunnan myötä 75 ikävuoden jälkeen voidaan pitää tiettyinä rajapyykkinä. 80-vuotiaille ongelmia tuottavat raskaammat kotityöt kuten siivous, ja liikkuminen. Pukeutuminen ja riisutuminen sujuu vaikeuksitta vain puolella yli 85-vuotiaista. Arjessa selviytymistä pystytään helpottamaan erilaisilla apuvälineillä, tehostamalla asuntojen korjaustöitä, sosiaalisten verkostojen avulla ja asianmukaisella kuntoutuksella. (Mäkinen 2004, 10.)

Ikäihmiset haluavat asua mahdollisimman pitkään kotonansa tutussa ympäristössä. Tunne itsenäisyydestä ja rauhasta sekä ajatuksesta olla oma itsensä liittyvät kotona asumiseen. Ikäihmisten kotona asumiseen vaikuttavat ensisijaisesti kodin varustetaso, lähiomaiset, lähiympäristö sekä toimiva verkosto auttajia. Kuntien tulisi panostaa ikäihmisten kotona selviytymistä tukeviin palveluihin sekä edesauttaa ikäihmisten harrastustoimintaa esimerkiksi järjestämällä niihin tarvittavat tilat, ohjaus sekä kuljetuspalvelut. (Mäkinen 2004, 10.)

Ikäihmiset ovat usein kiinnittyneet ja kiintyneet omiin koteihinsa sekä asuinalueisiin, jolloin kodista on tullut osa identiteettiä. Rutiinien avulla ikäihmiset pystyvät liikkumaan ja toimimaan omassa kodissaan, vaikka esimerkiksi näkö tai kuulo olisi huonontunut. Koti luo ikäihmisille turvallisuutta, jatkuvuutta ja ennustettavuutta. Kotona asumista voi kuitenkin vaikeuttaa toimintakyvyn heikkeneminen, sosiaalisten verkostojen puuttuminen tai kotiin annetun avun riittämättömyys. Tällöin kotiin annettava lisäapu on usein riittävä tukimuoto, mutta jossain tapauksissa palveluasuminen on myös vaihtoehto. (Ylä-Outinen 2012, 28.)

Ongelmat asumisessa vaikuttavat hyvinvoinnin kokemiseen. Suuri huoli kotona asuville ikäihmisille on kulkeminen esimerkiksi kauppaan, apteekkiin tai terveyskeskukseen varsinkin huonojen liikenneyhteyksien takia. Hyvinvointia lisää mahdollisuus päästä itsenäisesti palveluiden luo kotiin tuotavien palvelujen sijasta. Monille ikäihmisille kodinhoito ja asiointi tuottavat ongelmia. Siivousapu, kuljetuspalvelu ja asiointiapu on monien ikäihmisten mielestä puutteellista. (Ylä-Outinen 2012, 141-144.)

Tomintakykyyn vaikuttavat monet asiat. Näitä ovat fyysinen suorituskyky, psyykkiset ja sosiaaliset resurssit, kuten muisti, elämän mielekkyyden kokeminen ja sosiaaliset suhteet. Jos jokin näistä osa-alueista heikkenee, sitä on mahdollista kompensoida muiden osa-alueiden toiminalla. (Ylä-Outinen 2012, 29.)

Lähipalvelut ovat tärkeä osa arjen tukea. Kauppojen sijaitseminen lähellä on tärkeää ja varsinkin haja-asutusalueilla asuville ikäihmisille kauppaan pääseminen voi tuottaa hankaluuksia. Pankkipalvelut ovat ikäihmisille tärkeitä. Pankit sijaitsevat kuitenkin yleensä taajamissa ja asiointi niiden ulkopuolella asuville vanhuksille pitää hoitaa sähköisesti. Tähän on kehitetty palveluita, joiden avulla ikäihmiset saavat apua pankkiasioiden hoitamiseen sähköisesti. Myös toimivat apteekki- ja postipalvelut auttavat ikäihmisiä pärjäämään kotona. (Olsbo-Rusanen & Väänänen-Sainio 2003, 33-34.)

Itsenäinen liikkuminen mahdollistaa ikäihmisten asumisen kotona pidempään. Turvalliseen ulkona liikkumiseen ikäihmiset tarvitsevat riittävän valaistuksen, tarpeeksi levähdyspaikkoja ja teiden huolellisen kunnossapidon, kuten talvikunnossapidon. Tapaturmat ovat lisääntyneet, kuten kaatumiset ja putoamiset. Yleisimmät syyt kaatumisiin alle 80-vuotiailla johtuvat kodin tai ympäristön vaaratekijöistä. Näitä vaaratekijöitä voivat olla esimerkiksi portaat, kompartuminen kynnykseen tai mattoon, huono valaistus tai pihan liukkaus. (Olsbo-Rusanen & Väänänen-Sainio 2003, 28.)

Esteetön liikkuminen auttaa ikäihmistä asumaan pidempään kotona. Mahdollisuus käyttää julkisia kulkuvälineitä myös apuvälineiden kanssa auttaa ikäihmisiä liikkumaan itsenäisesti. Tasaerot jalankulkuympäristössä sekä julkisissa kulkuvälineissä tuottavat vaikeuksia ikäihmisten liikkumiseen. Myös hyvä talvikunnossapito auttaa itsenäiseen liikkumiseen ja vähentää tapaturmia kuten liukastumisia ja kaatumisia. Itsenäinen liikkuminen hillitsee ikäihmisten tarvitsemien erilliskustannusten sekä hoitopalveluiden kustannusten nousua. (Olsbo-Rusanen & Väänänen-Sainio 2003, 30.)

3.3 Sosiaaliset suhteet

Ikäihmiset ovat yleisesti tyytyväisiä omaan terveydentilaan, vasta yli 85-vuotiailla tyytymättömyys kasvoi. Terveiden ylläpitämistä ja kunnan parantamista pidetään onnistuneena vanhemisena. Yksinäisyys vaikuttaa myös terveydentilaan. Yksinäiset ikäihmiset kokevat terveydentilansa muita huonommaksi. Oman hyvinvoinnin lisäksi myös läheisten terveydenhoito vaikuttaa ikäihmisiin. (Ylä-Outinen 2012, 131.)

Koti ja pihapiiri, perhe, lähisukulaiset ja vanhustyöntekijät kuuluvat ikäihmisten keskeiseen elinympäristöön. Näiden lisäksi elinpiiriin kuuluvat myös ihmisten tapaamiseen ja

arkipäiväisten asioiden hoitamiseen liittyvät ympäristöt, kuten naapureiden tai ystävien tapaaminen ja kaupassa käynti. Omaisten oleminen ikäihmisen elämässä vaikuttaa paljon jaksamiseen. Ikäihmisten yleisin avunlähde on omainen, vaikka iän karttuessa julkisen talouden apu lisääntyy. Tärkein tukija on oma puoliso. Lapset nähdään yleensä hoivaajina ja auttajina. Avioparit elävät suhteessa tukien toisiaan, antamalla hoivaa ja saamalla sitä toisiltaan. (Ylä-Outinen 2012, 31 & 132.)

Hyvä sosiaalinen verkosto vahvistaa vuorovaikutuksen avulla ikäihmisten voimavaroja ja lisää yhteisyyden ja turvallisuuden tunnetta. Yksinäisyys ja fyysisen heikentymisen luoma avuttomuuden tunne heikentävät voimavaroja. Monet ikäihmisille suunnatut päivätoiminnot, päivätoimintakeskukset ja kerhot tukevat ikäihmisten kotona asumista. Kyseiset aktiviteetit voivat virkistää ikäihmisten mieltä ja tukea psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja niillä voi olla masentuneisuutta ehkäisevä vaikutus. Kaupungeissa asuvien ikäihmisten vapaa-ajan palveluiden käyttäminen on yleisempää kuin maaseudulla asuvien. Tähän vaikuttaa vähäinen liikkuminen oman asuinalueen ulkopuolella sekä aktiviteettien niukka palvelutarjonta. (Olsbo-Rusanen & Väänänen-Sainio 2012, 31-32.)

4 Esimerkkejä vaikuttavuusinvestoinnista

Ensimmäinen vaikuttavuusinvestointihanke alkoi Iso-Britanniassa vuonna 2010. Tämän jälkeen ympäri maailmaa on aloitettu 25 erilaista vaikuttavuusinvestointihanketta, joista noin puolet Iso-Britanniassa. Monet vaikuttavuusinvestoinneista liittyvät nuoriin. (The Global Social Impact Bond Market 2014.) Tässä luvussa esitellään kolme asumiseen liittyvää vaikuttavuusinvestointihanketta sekä ikäihmisten palveluihin liittyvä yhteistyö kaupungin ja yksityisen palveluntarjoajan välillä.

4.1 Greater London Authority: Homeless people

Iso-Britanniassa aloitettiin marraskuussa vuonna 2012 kolme vuotta kestävä vaikuttavuusinvestointihanke, jonka tarkoituksena on vähentää kodittomuutta. Mukana vaikuttavuusinvestoinnissa oli 831 koditonta. Sijoittajat ovat rahoittaneet tätä vaikuttavuusinvestointia 5 miljoonalla punnalla. Tarkoituksena on saada ihmiset pois kaduilta mahdollisimman aikaisin auttamalla heitä pysyvän majoituksen hankkimisessa sekä työn saamisessa että vähentää ensiapukäyntejä. Vaikuttavuusinvestoinnin tarkoitus on saada kodittomat käyttämään tarjottuja palveluita paremmin. (Greater London Authority: Homeless people 2013.)

Mukana vaikuttavuusinvestoinnissa on paikallinen hallitus sekä Suur-Lontoon yleishallintoveranomainen ja kaksi palveluntarjoajaa, jotka ovat Thames Reach ja St Mungo's. Vaikutta-

vuusinvestoinnissa mukana olevat kodittomat ovat jaettu näiden kahden palveluntarjoajan välille. Sijoittajina mukana oli yhdistyksiä, hyväntekeväisyysjärjestöjä ja yksityisiä sijoittajia. (Greater London Authority: Homeless people 2013.)

Vaikuttavuusinvestoinnin mittaaminen tapahtuu tarkkailemalla kohderyhmän kodittomien ulkona nukkumista sekä ensiapukäyntien avulla vuosineljänneksen välein. Tätä tietoa verrataan kohderyhmän kaltaisten kodittomien ulkona nukkumiseen aikaisemmilta vuosilta. (Greater London Authority: Homeless people 2013.) Tarkoituksena on tarkastella vaikuttavuusinvestointia kodittomien ulkona nukkumista kolmessa eri osassa tehtävien mittausten avulla, jossa ensimmäisessä mittauksessa ulkona nukkuminen vähentyi 28 prosenttia, toisessa 16 prosenttia ja kolmannessa 12 prosenttia verrattuna aikaisempiin vuosiin. (A Social Impact Bond for Entrenched Rough Sleepers 2012.)

Julkinen talous on arvioinut yhden palvelun käyttäjän maksavan noin 37 000 puntaa 5 vuoden aikana. Kaikki vaikuttavuusinvestoinnissa mukana olevien 831 palvelun käyttäjien kustannukset julkiselle taloudelle ovat silloin viiden vuoden aikana yli 30 miljoonaa puntaa. Tässä vaikuttavuusinvestointihankkeessa kustannukset ovat enintään 5 miljoonaa puntaa, jos haluttu lopputulos saavutetaan. (Greater London Authority: Homeless people 2013.)

4.2 Sweet Dreams

Sweet Dreams on vuonna 2014 Kanadan Saskatchewanissa alkanut viisi vuotta kestävä vaikuttavuusinvestointi, joka on EGADZ's Saskatoon Downtown Youth Centren, Saskatchewanin hallinnon, Conexus Credit Union ja Wally and Colleen Mahin välinen. Vaikuttavuusinvestoinnin tarkoituksena on auttaa riskiryhmään kuuluvia yksinhuoltajaäitejä. (Government of Saskatchewan 2014.)

Vaikuttavuusinvestoinnin palvelun käyttäjät ovat riskiryhmään kuuluvat yksinhuoltajaäidit, joilla on alle 8-vuotiaita lapsia. Vaikuttavuusinvestoinnissa pyritään estämään lasten huostaanotto antamalla äideille mahdollisuus kouluttautumiseen tai työn saamiseen, tarjoamalla edullinen paikka asumiseen sekä tukea. Perheillä on mahdollisuus asua tuetussa asumisessa 2 kuukaudesta 2 vuoteen riippuen tuen tarpeesta. Palvelun käyttäjiä on mukana vaikuttavuusinvestoinnissa kerrallaan 11 aikuista sekä 11-15 lasta. (Social Ventures Australia 2015.)

Palvelun tuottaja EGADZ sai sijoittajilta miljoona puntaa palvelun tuottamiseen. Sijoittajat saavat 5 prosentin tuoton sijoitukselleen, jos hankkeesta saadaan haluttu lopputulos. Investoinnissa pyritään vuoteen 2019 mennessä saamaan 22 äitiä ja lasta pysymään yhdessä perheenä ja ilman huostaanottoa kuusi kuukautta tuetusta talosta lähdön jälkeen. Sijoittajat saavat rahansa takaisin, jos 17- 21 lasta pärjäävät ilman huostaanottoa. (Social Ventures

Australia 2015.) Säästöjä julkiselle taloudelle syntyy arvioiden mukaan noin 540 000 ja 1,5 miljoonan dollarin välillä. Arvio on tehty huostaanottamisesta syntyvien kustannusten perusteella. (Government of Saskatchewan 2014.)

4.3 Housing First

Housing First on suunnitelma mahdollisesta kymmenen vuoden kestoisesta vaikuttavuusinvestoinnista Kanadassa. Vaikuttavuusinvestoinnissa kohderyhmänä on vaikeasti riippuvaiset ja/tai mielenterveysongelmista kärsivät henkilöt. Housing First vaikuttavuusinvestoinnissa tuetaan tämän kohderyhmän asumista. Vaikuttavuusinvestoinnissa pyritään pitkällä aikavälillä parantamaan kohderyhmän terveyttä sekä pyritään luomaan säästöjä kohderyhmän aiheuttamista kuluista terveydenhuollossa, poliisien työmäärässä ja oikeusjärjestelmässä. (Hankinson & Stansfield, 3.)

Vaikuttavuusinvestoinnissa kohderyhmällä on ehdoton pääsy ryhmään. Kohderyhmän henkilöiden ei tarvitse lupautua olemaan esimerkiksi päihdehoidossa. Kohderyhmän asukkaat asuivat tuetussa asunnossa tai yksityisasunnossa. Mukana vaikuttavuusinvestoinnissa olisi tukiryhmiä, jotka pystyisivät auttamaan kohderyhmän henkilöitä erilaisissa asioissa, kuten väärinkäytössä, työn saamisessa ja mielenterveysongelmissa. Housing First vaikuttavuusinvestoinnissa kohderyhmän henkilöt tutustutetaan uuteen asuinympäristöönsä erilaisten aktiviteettien avulla. (Hankinson & Stansfield, 18.)

Vaikuttavuusinvestoinnissa on kaksi mahdollista tapaa tukea kohderyhmän henkilöitä, avohoido ja intensiivinen hoito. Avohoidossa kohderyhmälle tarjotaan paikan päällä monipuolisia tukevia palveluita ympärivuorokauden. Mahdollisia palveluita ovat esimerkiksi vertaispalvelu, mielenterveyspalvelut ja palvelut riippuvuuden hoitamiseksi. Intensiivisessä palvelussa kohderyhmän asukkaat ohjataan eri palveluiden luokse, jossa he pystyvät itse hoitamaan ongelmiansa. (Hankinson & Stansfield, 19.)

Housing First vaikuttavuusinvestoinnissa mittarina voidaan käyttää neljää erilaista mittaria. Ensimmäinen on ensiapu käynnit. Vaikuttavuusinvestoinnin kohderyhmässä olevat käyvät usein ensiavussa. Vaikuttavuusinvestointi mahdollisesti vähentää näitä käyntejä. Toisena mittarina voidaan käyttää kohtaamisia poliisien kanssa. Vaikeasti riippuvaiset ja/tai mielenterveysongelmista kärsivät henkilöt ovat usein tekemisessä poliisien kanssa. Kolmantena mittarina ovat hoitopäivät. Kohderyhmällä on yleensä pitempiä hoitajaksoja, koska heillä ei ole paikkaa mihin mennä hoitopaikasta. Tällöin hoitopaikan mahdollisuus hoitaa niitä, joilla on suurempi tarve hoidolle, vähenee. Neljäntenä mittarina on oikeusjärjestelmä. Vaikeasti riippuvaiset ja/tai mielenterveysongelmista kärsivät henkilöt kuormittavat usein oikeusjärjestelmää ja vankiloita. Housing First vaikuttavuusinvestointi mahdollistaa, että kaikissa näissä paikoissa

kohderyhmän henkilöiden käynnit vähenisivät ja loisivat sitä kautta säästöjä. (Ecotrust Canada 2014, 13.)

Kestoltaan Housing First vaikuttavuusinvestointi kestäisi kymmenen vuotta. Mukana kohderyhmässä olisi 300 vaikeasti riippuvaista ja/tai mielenterveysongelmista kärsivää henkilöä. Vaikuttavuusinvestoinnissa kustannukset per henkilö olisivat 18 000 Kanadan dollaria per vuosi. Säästöjä vaikuttavuusinvestoinnilla kuitenkin saataisiin terveys- ja oikeuspalveluiden saralla noin 20 000-31 000 Kanadan dollaria per henkilö. (Ecotrust Canada 2014, 14, 19.)

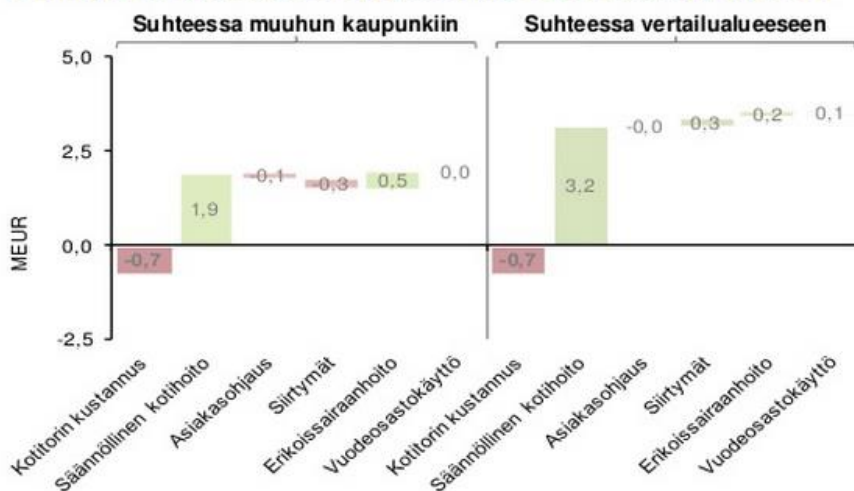
4.4 Kotitori

Tampereen Kotitori-toimintamalli on vuonna 2009 aloitettu kumppanuusmallilla toimiva yhteistyö kaupungin ja ulkoisen tuottajan kanssa. Tampereen Kotitori on ikäihmisten neuvonta- ja palvelupiste sekä palveluintegraattori, joka kokoaa ja välittää ikäihmisille julkisia, yksityisiä ja kolmannen sektorin palveluja ja mahdollisuuksia. Kotitori yhdistää palvelut, tekijät ja asiakkaat ja auttaa arjen kysymyksissä. Se auttaa kotona asuvaa ikäihmistä saamaan sekä julkisia että yksityisiä palveluita. Palvelu myös vastaa Tammelan alueen kotihoidon palveluiden tarjoamisesta; tämä tarkoittaa noin 2800 yli 75-vuotiasta asukasta. (Tampereen kaupunki 2014.)

Kotitori-toimintamalli edellyttää ulkoisen tuottajan tiivistä yhteistyötä kaupungin oman kotihoidon ja asiakasohjauksen kanssa. Ulkoinen tuottaja on tähän asti ollut Mawell Care Oy. Tullevaisuudessa tarkoitus olisi laajentaa Kotitori-palvelua muihinkin ikäihmisten palveluihin. (Tampereen kaupunki 2014.)

Tampereen Kotitori-palvelun taloudellinen vaikutus on laskettu Tampereen kaupungin näkökulmasta. Toimintamallia on mitattu tilannetarkastelun avulla vuodesta 2009 vuoteen 2013. Laskennallisia kustannussäästöjä syntyy Kotitori-palvelun väestövastuualueesta vuosittain noin 3,5 miljoonaa euroa verrattuna kaupungin vertailualueisiin ja noin 2 miljoonaa euroa verrattuna muuhun kaupunkiin. Arviointi on suoritettu vuoden 2013 tilanteesta alueiden välillä eikä se kuvaa palvelun taloudellisiin vaikutuksiin liittyvää ajallista muutosta. Kotitori-palvelun tuottaminen väestövastuualueelle tuottaa noin 0,7 miljoonan euron lisäkustannukset. Välittömän työajan kasvu vuosina 2008-2013 on laskennallisesti vähentänyt koko kaupungin kustannuksia noin 3,3 miljoonalla eurolla. (Palvelutorin taloudellisten vaikutuksien arvioiminen 2014, 6.)

Kotitori-alueen kustannukset ja laskennalliset kustannushyödyt, 2013

Taloudelliset vaikutukset (MEUR)	vs muu kaupunki	vs vertailualueet	Muut taloudelliset vaikutukset (MEUR)	Koko kaupunki
Säännöllisen kotihoiton kustannus	-1,9	-3,2	Kotihoidon välittömän työajan kasvu	+3,3
Asiakasohjauksen kustannukset	+0,1	+0,0	Tukipalveluiden käytön vähentyminen	+0,1
Tehostetun palveluasumisen siirtymät	+0,3	-0,3	Muut vaikutukset yhteensä	+3,4
Erikoissairaanhoidon palvelukäyttö	-0,5	-0,2		
Lyhytaikainen vuodeosastokäyttö	-0,0	+0,0		
Vaikutukset yhteensä	+2,0	+3,5		

Kuvio 4 Kotitori-alueen kustannukset ja laskennalliset kustannushyödyt (Slideshare 2014, 6).

		vrt. koko kaupungin + 75 –vuotiaiden kustannuksiin 2013 Tulos (koko kaupungin 2013 kus-tannuksiin verrattuna)	
Väestövastuualue	Tarkasteltava asia		
	Asiakasohjaus	+ 0,1	26 %
	Säännöllinen kotihoito	- 1,9	58 %
	Siirtyminen tehostettuun palveluasumiseen	+ 0,3	3 %
	Erikoissairaanhoidon käyttö	- 0,5	48 %
	Lyhytaikainen vuodeosaston käyttö	0,0	4 %
	Yhteensä MEUR	- 2,0	26 %
Kaupunki	Kehitystoiminta: Kotihoidon välittömän työajan lisääntymisen/ toimintamallin laajentaminen kaupungin yksiköihin 8 %:lla (2008 – 2013)	- 3,3	12 %
	Kotihoidon tukipalvelut (2009 – 2013)	- 0,1	25 %
	Yhteensä MEUR	- 3,4	

Kuvio 5 Kustannuslaskelmia (Slideshare 2014, 7).

5 Case: AsumisenApu

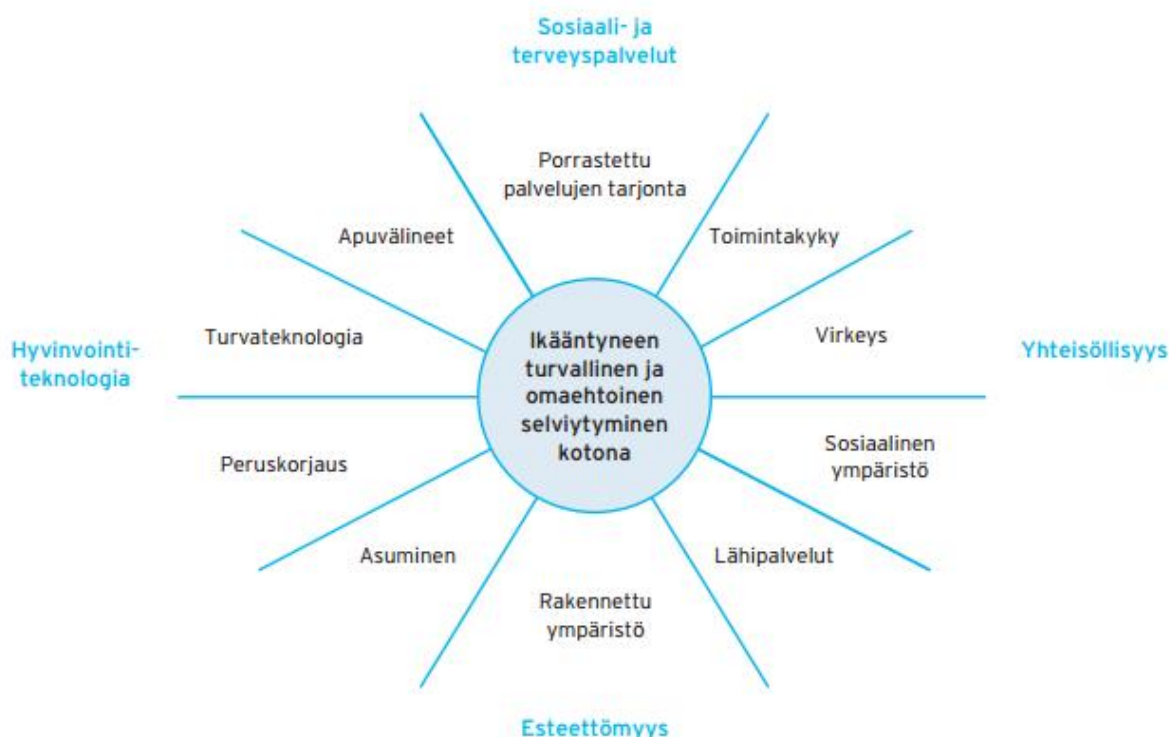
AsumisenApu-palvelun tavoitteena on varmistaa ikäihmisten itsenäisen asumisen mahdollisimman häiriötön jatkuminen. Palvelu tarjoaa perusteellista apua ikäihmisille muuttuvissa asumistilanteissa. Esimerkkejä palveluista:

- Asumiseen liittyvien palvelutarpeiden arviointi
- Asunnon vaihto sopivampaan: uuden tai väliaikaisen asunnon järjestäminen
- Remontin aikaisen asumisen järjestäminen
- Esteettömyyskysymykset
- Käänteinen asuntolaina

Ilolla Unelmatehdas Oy on yhteiskunnallinen yritys. Pyrkii saamaan mukaan Espoon vaikuttavuusinvestointihankkeeseen ja tekee yhteistyötä Espoon kaupungin kanssa. Yrityksen AsumisenApu palvelu on mukana mahdollisessa vaikuttavuusinvestointi hankkeessa Espoon kaupungin kanssa, jonka tarkoituksena on pidentää ikäihmisten kotona asumista ja näin ollen lykätä laitoshoitoon joutumista. Kohderyhmänä ovat Espoossa kotona asuvat yli 75-vuotiaat. Tässä mahdollisessa vaikuttavuusinvestoinnissa julkinen talous on Espoon kaupunki, palveluntuottaja on Ilolla Unelmatehdas Oy ja palvelun käyttäjät ovat Espoossa kotona asuvat yli 75-vuotiaat. Mahdollisen vaikuttavuusinvestoinnin sijoittajat eivät ole vielä tämän opinnäytetyön aikana selvinneet.

5.1 Mihin AsumisenApu voi vaikuttaa

Ikäihmisten määrän kasvu sekä rajalliset resurssit kasvattavat tarvetta ikäihmisten asumiseen pidempään omassa kodissa. Kotona asuminen antaa mahdollisuuden turvalliseen oloon ja vapautteen valita sellaisen elämän kuin haluaa. Turvallisuutta olisi silti vielä mahdollista parantaa, jotta ikäihmiset pystyisivät entistä paremmin asumaan kotonansa. Olennaista on palvelujen kehittäminen, jotka mahdollistavat sen. (Espoon kaupunki 2009.) Ilolla Unelmatehdas Oy:n AsumisenApu palvelu mahdollistaa ikäihmisten turvallisen, pidempään kotona asumisen. Alla esitettävässä esitetään kuntien keinoja tukea ikääntyneiden kotona asumista. AsumisenApu-palvelu kuuluu pääosin asumisen sektoriin.

Kuvio 6 Kuntien keinot tukea ikääntyneiden kotona asumista (Espoon kaupunki 2009).

Eri selvityksissä on vertailtu mitä kustannuksia syntyy yhteiskunnalle hissien rakentamisesta ja kerrostalossa asuvien ikäihmisten kotipalvelusta. Tampereen hissiselvityksessä on arvioitu hissien maksavan asuntoa kohti suhteellisesti saman verran kuin viikoittainen kotiapu kolmelle henkilölle tai noin kolmen kuukauden vanhainkotihoito yhdelle vanhukselle. Hissittömyydellä on passivoiva vaikutus ja se edistää ikäihmisten toimintakyvyn heikkenemistä ja näin ollen lisää kiinnostusta palveluasumiseen. (Olsbo-Rusanen & Väänänen-Sainio, 20.)

Hissittömyys vaikuttaa palveluasuntojen kysyntään. Soveltumaton asunto on joissain tapauksissa syy muutolle eikä niinkään hoitopalvelujen tarve. Vuonna 2000 kotihoidon käyntejä Espoossa laskettiin olevan yhteensä 327 000, joista 5-10 prosenttia arvioitiin olevan hissittömyydestä johtuvia. Tämä 5-10 prosentin osuus tarkoittaa silloin 16 350-32 700 käyntiä. Yhden käynnin keskihinta oli noin 31 euroa, jolloin hissittömyydestä aiheutui 49 000-100 000 euron kustannukset Espoon sosiaali- ja terveystoimelle. (Pekka, Pelvas & Peltonen 2008, 14.)

Hissittömiä, vähintään 3-kerroksisia asuinkerrostaloja Espoossa vuonna 2001 oli 659 3-kerroksista, 221 oli 4-kerroksista ja 13 oli 5-kerroksista. Hissittömiä taloja Espoossa kaikista 3-kerroksisista asuinkerrostaloista oli 90 prosenttia, 4-kerroksisista 67 prosenttia ja yli 4-kerroksisista 2,5 prosenttia. Ikärakenteen perusteella yli 75-vuotiaita asuu hissittömissä taloissa eniten Suur-Tapiolassa. Myös Suur-Leppävaarassa, Suur-Espoonlahdessa sekä Suur-Matinkylässä asui suuria määriä yli 75-vuotiaita. (Pekka, Pelvas & Peltonen 2008, 15.)

Rakenteellisia asumisen ongelmia säännöllisen kotihoidon asiakkaista oli joka neljännellä (27 prosentilla). Nämä ongelmat johtuivat: kotiin pääsemisen esteellisyydestä tai vaikeutumisesta 14 prosentilla, epätasaisesta tai esteitä muodostavasta lattiapinnasta 10 prosentilla, puutteellisesta wc/kylpyhuoneesta 7 prosentilla, puutteellisesta valaistuksesta 5 prosentilla, puutteellisesta ilmastoinnista 3 prosentilla, esteellisyydestä tai vaikeutumisesta päästä kodissa eri huoneisiin 3 prosentilla, puutteellisesta keittiöstä 2 prosentilla ja puutteellisesta turvallisuudesta kodin ulkopuolella 1 prosentilla. Jos näihin ongelmiin pystytään vaikuttamaan, on mahdollista vähentää ikäihmisten laitospaikkoihin joutumista liian aikaisin. (Noro & Alastalo 2014, 68.)

AsumisenApu-palvelu on suunniteltu ikäihmisille, jotta he pärjäisivät pidempään kotona. Ikäihmisen asuessa hissittömässä talossa AsumisenApu tarjoaa apua asunnon vaihtamiseen taloon, jossa on hissi. Myös kodin muutostyöt kuuluvat AsumisenApu-palvelun piiriin, jolloin kodista voidaan tehdä esteetön ja kodissa pystyy kulkemaan esimerkiksi apuvälineiden kanssa.

5.2 AsumisenApu-palvelun hyödyt

Vaikuttavuusinvestointeja ei ole aikaisemmin tehty ikäihmisille. Suurin osa vaikuttavuusinvestoinneista on lapsiin ja nuoriin liittyviä sekä uusintarikollisuuteen liittyviä. (The Global Social Impact Bond Market 2014.) Vaikuttavuusinvestointi sopii myös ikäihmisten palvelujen tarjoamiseen ja kehittämiseen. AsumisenApu on hyvä esimerkki mahdollisesta ikäihmisille suunnatusta vaikuttavuusinvestoinnista.

Seuraavissa taulukoissa esitellään tilastoja Kuusikko-kuntien väestöstä, sosiaali- ja terveystalveluita saaneiden osuus sekä palveluiden kustannuksia. Taulukossa 3 esitellään kuuden Suomen suurimman kunnan ikäjakauma sekä yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä ja muutos vuosien 2008-2012 välillä. Vuoden 2012 lopussa yli 65-vuotiaita noin neljännesmiljoona eli noin 18,1 prosenttia enemmän kuin 2008. (Vartiainen 2013, 3.)

Väestö 31.12.2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yhteensä	603 968	256 824	205 312	180 225	217 421	146 473	1 610 223
0–64-vuotiaat	508 588	224 366	177 733	145 705	179 751	126 513	1 362 656
65–74-vuotiaat	54 439	20 451	17 690	18 523	20 613	11 175	142 891
75–84-vuotiaat	28 934	9 088	7 883	11 221	12 362	6 489	75 977
85 vuotta täyttäneet	12 007	2 919	2 006	4 776	4 695	2 296	28 699

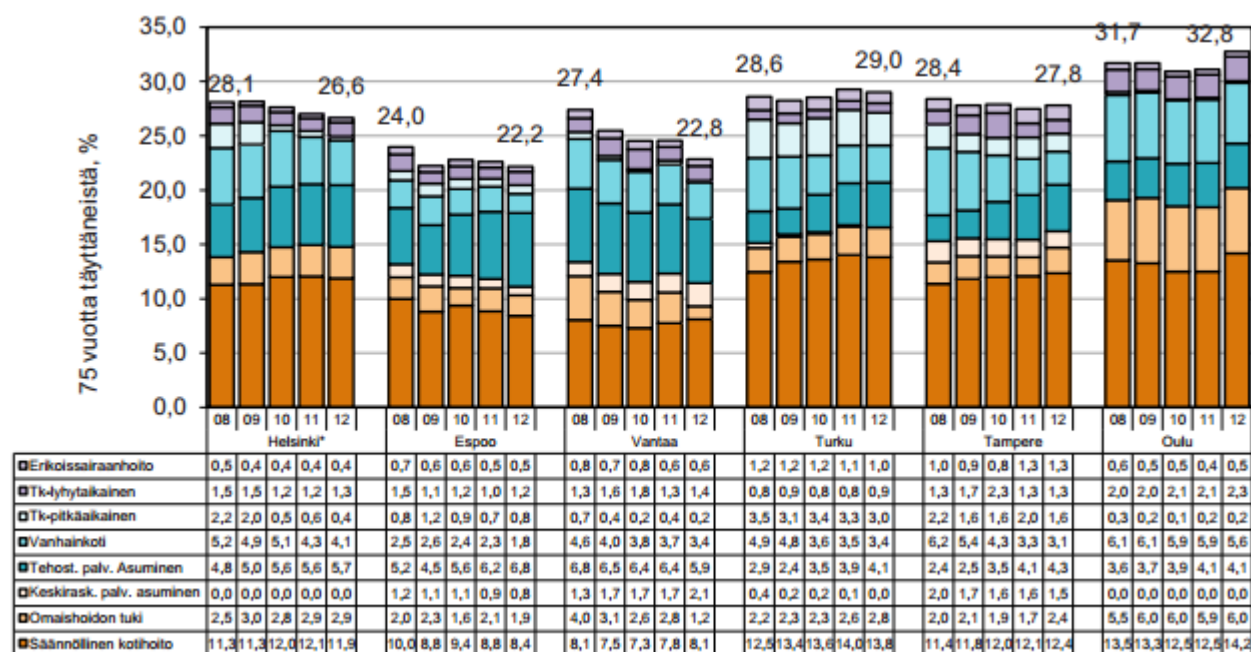
Ikääntyneen väestön osuus koko väestöstä 31.12.2012, %	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet	15,8	12,6	13,4	19,2	17,3	13,6	15,4
75 vuotta täyttäneet	6,8	4,7	4,8	8,9	7,8	6,0	6,5
85 vuotta täyttäneet	2,0	1,1	1,0	2,7	2,2	1,6	1,8

Ikääntyneen väestön määrän muutos 31.12.2008–31.12.2012, N	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet	12 854	7 029	5 953	3 936	4 829	3 315	37 916
75 vuotta täyttäneet	2 104	1 774	1 933	516	1 314	1 254	8 895
85 vuotta täyttäneet	1 093	568	501	563	692	516	3 933

Ikääntyneen väestön määrän muutos 31.12.2008–31.12.2012, %	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet	15,6	27,6	27,5	12,9	14,7	19,9	18,1
75 vuotta täyttäneet	5,4	17,3	24,3	3,3	8,3	16,7	9,3
85 vuotta täyttäneet	10,0	24,2	33,3	13,4	17,3	29,0	15,9

Taulukko 3 Kuusikko-kaupunkien väestö ikäryhmittäin 31.12.2012, ikääntyneiden osuus väestöstä sekä väestömuutos 31.12.2008-31.12.2012 (Vartiainen 2013, 3).

Kuusikko-kuntien sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vuosien 2008-2012 välillä näkyy taulukossa 4. Espoossa vuonna 2012 palvelua saaneita oli 22,2 prosenttia, joista 9,4 prosenttia sai ympärivuorokautista hoitoa. (Vartiainen 2013, 16.)

Taulukko 4 Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaa-

vanikäisestä väestöstä joulukuussa 2008-2012 vuoden 2012 rahan arvossa (ikävakioitu) (Vartiainen 2013, 16).

Taulukossa 5 esitetään Kuusikko-kuntien sosiaali- ja terveystalvelujen 75-vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset. Espoon kaupungin kustannukset olivat 126 853 385 euroa vuonna 2012. (Vartiainen 2013, 15.)

	Kustannukset 2012 yht., €	Muutos 2011–2012, DEFL, %	Muutos 2008–2012, DEFL, %	Ikävakioidut kust. 2012, € / asukas	Muutos 2011–2012, DEFL, %	Muutos 2008–2012, DEFL, %*
Helsinki	555 260 171	2,9	6,2	13 245	1,4	0,8
Espoo	126 853 385	1,9	6,8	10 838	-3,1	-9,1
Vantaa	102 422 827	3,5	16,7	11 190	-1,5	-6,1
Turku	200 288 922	1,5	3,7	12 191	0,4	0,3
Tampere	214 996 143	2,3	11,2	12 566	-0,4	2,6
Oulu	120 069 789	5,0	26,9	13 821	1,4	8,6
Kuusikko	1 319 891 236	2,7	9,0	12 575	0,2	-0,3

Taulukko 5 Sosiaali- ja terveystalvelujen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2012 sekä reaaliuus 2008-2012 ja 2011-2012 (Vartiainen 2013, 15).

Taulukosta 5 nähdään, että vuonna 2012 yli 75-vuotiaiden sosiaali- ja terveystalveluiden kustannukset Espoon kaupungille olivat 126 853 385 euroa. Espoossa oli yli 75-vuotiaita 9088 vuonna 2012, näin ollen kustannukset vastaavanikäistä henkilö kohden olivat 13 958 euroa. Sosiaali- ja terveystalveluita saaneiden osuus 75-vuotiaista oli 22,2 prosenttia, jolloin kustannukset per palvelua saanut henkilö oli 62 875 euroa. Taulukosta 4 nähdään, että vuonna 2012 Espoon yli 75-vuotiaista noin 9,4 prosenttia sai ympärivuorokautista hoivaa.

AsumisenApu-palvelu mahdollistaa ikäihmisen itsenäisen asumisen kotona pidempää, jolloin ikäihmisen laitoshoitoon joutuminen näin ollen siirtyy eteenpäin. Jos AsumisenApu-palvelulla ikäihminen pystyy asumaan kotona itsenäisesti esimerkiksi vuoden pidempään, se mahdollisesti tuottaa säästöä kaupungille, ikäihmisen joutuessa vuoden myöhempään kalliiseen laitoshoittoon. Noin 10 prosenttia Espoon yli 75-vuotiaista on ympärivuorokautisen hoivan piirissä kuten laitoshoidossa tai tehostetussa palveluasumisessa. Näiden hoitomuotojen kustannukset voivat olla jopa 4500 euroa kuukaudessa. (Liikala, Nikkola & Salo 2015.)

Asumiseen liittyvät ongelmat ovat yksi syy laitoshoitoon joutumiseen. Syitä hoitoon joutumiseen voivat olla esimerkiksi esteellinen asunto tai putkiremontti. Jos arviolta 3 prosenttia on joutunut ympärivuorokautiseen hoitoon vuotta liian aikaisin asumiseen liittyvien ongelmien takia, yhteiskunnalle se maksaa vuodessa noin 60 miljoonaa euroa. Vaikuttavuusinvestoinnissa

Espoon kaupungin kanssa säästöä syntyisi Espoolle noin 2 miljoonaa euroa, jos asumisen takia ympärivuorokautiseen hoitoon joutunut pystyisi AsumisenApu palvelun avulla asumaan vuoden pidempään kotona. (Liikala, Nikkola & Salo 2015.)

Vaikuttavuusinvestointi Ilolla Unelmatehtaan ja Espoon kaupungin kanssa on vielä harkintavaiheessa, eikä ole vielä varmuutta aloitetaanko vaikuttavuusinvestointia. Mahdollisen vaikuttavuusinvestoinnin ollessa vielä näin alussa, ei kunnollista mittaristoa tai sijoittajia ole mukana tiedossa. Mahdollisia mittareita sekä sijoittajia on kuitenkin jo mietitty, jos vaikuttavuusinvestointi hanke Ilolla Unelmatehtaan ja Espoon kaupungin kanssa onnistuu.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Vaikuttavuusinvestoiminen on uusi tapa ratkaista julkisen talouden ongelmia. Maailmalla vaikuttavuusinvestointihankkeita on aloitettu jo kymmeniä, mutta Suomessa vaikuttavuusinvestoiminen on vasta aluillaan. Mahdollinen vaikuttavuusinvestointihanke Ilolla Unelmatehtaan ja Espoon kaupungin välillä olisi ensimmäisiä Suomessa.

Vaikuttavuusinvestointeja on tehty jo useita ja niistä on saatu hyviä tuloksia. Suomessa tämä voisi myös olla mahdollista. Suomessa on tarvetta rahoittaa ja keksiä uusia ratkaisuja sosiaaliin ongelmiin. Ikäihmisten hoito on yksi esimerkki, johon vaikuttavuusinvestointi voisi olla ratkaisu.

Jo tehdyt vaikuttavuusinvestoinnit ovat keskittyneet suurimmaksi osin nuoriin. Ne ovat liittyneet uusintarikollisuuden vähentämiseen sekä työttömyyteen. Tässä opinnäytetyössä on esitelty muutama asumiseen liittyvä vaikuttavuusinvestointihanke. Nämä asumiseen liittyvät vaikuttavuusinvestointihankkeet eivät kuitenkaan liity ikäihmisten asumiseen vaan kodittomiin sekä yksinhuoltajaäiteihin.

Työssä esitelty Kotitori-palvelu on yhteistyö kaupungin ja yksityisen palveluntarjoajan välillä. Kotitorista kaupungille syntynyt hyöty on huomattava ja siinä on hyvät kustannuslaskelmat, joita voi käyttää esimerkkinä AsumisenApu vaikuttavuusinvestointihankkeessa. Vaikka Kotitori ei ole vaikuttavuusinvestointi, se on hyvä esimerkki yhteistyöstä julkisen talouden ja yksityisen palveluntarjoajan välillä.

Ikäihmisten osuus tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Ikäihmisille suunnattuihin palveluihin on tarvetta, kuten myös uusiin muotoihin rahoittaa tällaiset palvelut. AsumisenApu-palvelu mahdollisena vaikuttavuusinvestointina Espoon kaupungin kanssa on hyvä esimerkki tähän tarpeeseen syntyneestä yhteistyöstä.

Tulevaisuudessa ikäihmiset pyritään saamaan asumaan kotona mahdollisimman pitkään ja itsenäisesti. Muuttamalla uuteen asuntoon tai kunnostamalla asuntoa esteettömäksi, jossa ikäihminen pystyy toimimaan, on hyvä ratkaisu. AsumisenApu-palvelun avulla on mahdollista pidentää ikäihmisten kotona asumista ja lykätä ympärivuorokautiseen hoitoon joutumista ja näin ollen luoda säästöjä julkiselle taloudelle.

Mahdollisen vaikuttavuusinvestointihankkeen avulla AsumisenApu saa pitkäaikaisen kumppanin Espoon kaupungista. Samalla AsumisenApu pääsee toteuttamaan erilaisia innovaatioita, joilla se pystyy mahdollistamaan ikäihmisten pidempään kotona asumisen. Koska ikäihmisten osuus tulee kasvamaan, AsumisenApu-palvelulle on myös tulevaisuudessa tarvetta. Jos Espoon kaupungille syntyy säästöä vaikuttavuusinvestoinnista yhdessä AsumisenApu-palvelun kanssa, on mahdollista, että yhteistyötä Espoon kaupungin kanssa jatketaan vielä vaikuttavuusinvestoinnin jälkeen. Yksi vaihtoehto myös on laajentaa AsumisenApu-palveluita muihin kuntiin. Jos vaikuttavuusinvestointi Espoon kaupungin kanssa sujuu suunnitellusti, on siitä hyvä laajentaa AsumisenApu-palveluita.

Lähteet

Backman, S. 2001. Kotona asuvien ikääntyvien itsestä huolenpito. Oulu: Oulu University Press.

Commissioners. 2013. Viitattu 29.3.2015

http://data.gov.uk/sib_knowledge_box/commissioners

2013. Greater London Authority: Homeless people. Viitattu 4.4.2015

http://data.gov.uk/sib_knowledge_box/greater-london-authority-homeless-people

Intermediaries. 2013. Viitattu 29.3.2015

http://data.gov.uk/sib_knowledge_box/intermediaries

Service providers. 2013. Viitattu 29.3.2015

http://data.gov.uk/sib_knowledge_box/service-providers

Guidance - Social impact bonds. 2013 Viitattu 29.3.2015

<https://www.gov.uk/social-impact-bonds>

Center for American Progress. 2012. Frequently Asked Questions: Social Impact Bonds. Viitattu 31.3.2015

<https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2012/12/FAQSocialImpactBonds-1.pdf>

Ecotrust Canada. 2014. Social Impact Bonds -A Case Study in Funding for Supportive Housing. Viitattu 28.2.2016

<http://www.refbc.com/sites/default/files/S13-Alternative-Sources-of-Capital-for-Social-Housing-Social-Impact-Bond.pdf>

Essex SIB - London - Westgate Communications. 2014. Viitattu 29.3.2015

<http://socialfinance.westgatecomms.com/wp-content/uploads/2014/07/Introduction-to-Social-Impact-Bonds.pdf>

Government of Saskatchewan. 2014. New home for single mothers opens in Saskatoon; Funding first of its kind in Canada. Viitattu 17.4.2015

<https://www.saskatchewan.ca/government/news-and-media/2014/may/12/social-impact-bond-4.4>

Guidance - Social impact bonds. Viitattu 29.3.2015

<https://www.gov.uk/social-impact-bonds>

Hankinson, G. & Stansfield, C. Pay-forPerformance Partnerships -A Case Study in Funding for Supportive Housing. Viitattu 27.2.2016

<http://www.refbc.com/sites/default/files/PayForPerformancePartnerships.pdf>

Innovative Finance - Shaping the next generation of financing solutions to unlock private capital for social good. 2015. Viitattu 19.3.2015

<http://www.TheRockefellerFoundationfoundation.org/our-work/initiatives/innovative-finance/>.

Kehusmaa, S. 2014. Hoidon menoja hillitsemässä - Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus. Tampere: Juvenes Print

Liikala, P. Nikkola, A. & Salo, M. 2015. Ilolla Unelmatehdas Oy hallitus.

Mitattua hyvinvointia ja taloudellista tuottoa. 2015. Viitattu 29.3.2015

<http://www.sitra.fi/talous/vaikuttavuusinvestoiminen>

Mäkinen, M. 2004. Ikäihmisten arjessa selviytyminen - Arviointiraportti KuntoValtti-projektin toimeenpanosta ja vaikuttavuudesta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Noro, A. & Alastalo, H. 2014. Vanhuspalvelulain 980/2012 toimeenpanon seuranta - Tilanne ennen lain voimaantuloa vuonna 2013. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 25.4.2015 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116793/URN_ISBN_978-952-302-169-3.pdf?sequence=1

Nicholls, A. & Tomkinson, E. 2013. The Peterborough Pilot Social Impact Bond. University of Oxford. Viitattu 29.3.2015 <https://emmatomkinson.files.wordpress.com/2013/06/case-study-the-peterborough-pilot-social-impact-bond-oct-2013.pdf>

Olsbo-Rusanen, L. & Väänänen-Sainio, R. 2003. Ikäihmisten asuminen ja palvelut paremmiksi - Selvitys ikääntyvien kotona asumisen kehittämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Helsinki: Edita Prima Oy. viitattu 16.4.2015.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40517/SY_646.pdf

Palvelutorin taloudellisten vaikutuksien arvioiminen. 2014. Viitattu 5.4.2015

http://www.slideshare.net/SitraHyvinvointi/2014-0930-Kotitorintaloudellisetvaikutuksettampereseminaari?next_slideshow=1.

Pekka, T., Pelvas, P. & Peltonen, J. 2008. Asuinkerrostalojen hissittömyys - Katsaus hissitutkimuksiin sekä hissitilanteen rekisterikartoitus, kartta- ja paikkatietoesityksiä väestötietojärjestelmään perustuen.

Mitattua hyvinvointia ja taloudellista tuottoa. 2015. Viitattu 29.3.2015

<http://www.sitra.fi/talous/vaikuttavuusinvestoiminen>

Report - Peterborough Social Impact Bond Reduces Reoffending by 8.4%; Investors on Course for Payment in 2016. 2015. Viitattu 19.3.2015

<http://www.TheRockefellerFoundation.org/report/peterborough-social-impact-bond-reduces-reoffending-by-8-4-investors-on-course-for-payment-in-2016/>.

Social Finance. 2012. A Social Impact Bond for Entrenched Rough Sleepers - Outline Business Case. Viitattu 4.4.2015

<https://www.london.gov.uk/sites/default/files/Rough%20Sleeping%20SIB%20Report%20-%2020%20January%202012.PDF>

Social Investment Business Group & Good Analyst. 2014. Case Study: Social Impact Measurement -The Rooftop Garden Project. Viitattu 17.2.2016

http://www.sibgroup.org.uk/fileadmin/tsib_users/Resources/Measuring_your_social_impact_case_study.pdf

Social Ventures Australia. 2015. Social Impact Bonds -Sweet Dreams SIB. Viitattu 5.4.2015

<http://socialventures.com.au/case-studies/sweet-dreams-sib-4.4>

Sosiaali- ja terveystoimi. Vanhusten palvelujen tulosityksikkö. 2009. TÄYTTÄ ELÄMÄÄ IKÄÄNTYNEENÄ - Espoon ikääntymispoliittinen ohjelma 2009-2015

Tampereen kaupunki. 2014. Kotitori-toimintamallilla saatu vuositasolla yli 5 miljoonan euron säästöt, viitattu 17.4.2015.

<http://www.tampere.fi/tampereinfo/viestinta/tiedotteet/2014/kY6L8gAlu.html>

The Global Social Impact Bond Market. 2014. Viitattu 2.5.2015.

<http://www.socialfinance.org.uk/wp-content/uploads/2014/08/Social-Impact-Bonds-Snapshot-2014.pdf>.

Tilastokeskus. 2015. Väestö. Viitattu 23.3.2015

http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Vartiainen, A. 2013. Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveystalouden ja kustannusten vertailu vuonna 2012. Helsinki: Edita Prima Oy 2013. Viitattu 16.3.2015
http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/13_08_09_Kuusikko_vanhp_4_2013.pdf

Ylä-Outinen, T. 2012. Ikäihmisten arki - Kotona asuvien ja palvelutaloon muuttaneiden ikäihmisten kertomuksia jokapäiväisestä elämästä. Joensuu: Kopiojyvä Oy.

Ympäristöministeriö Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma vuosille 2013–2017. 2013. Viitattu 31.5. 2015 fi-
le:///C:/Users/ida/Downloads/Ik%C3%A4%C3%A4ntyneiden%20asumisen%20kehitt%C3%A4miso
hjelma.pdf

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys	8
Kuvio 2: Vaikutusketju malli (Social Investment Business Group & Good Analyst 2014, 11.)	10
Kuvio 3: Vaikuttavuusinvestoimisen malli (Social Impact Bonds Introduction 2013).....	11
Kuvio 4 Koritori-alueen kustannukset ja laskennalliset kustannushyödyt (Slideshare 2014, 6).	21
Kuvio 5 Kustannuslaskelmia (Slideshare 2014, 7).	21
Kuvio 6 Kuntien keinot tukea ikääntyneiden kotona asumista (Espoon kaupunki 2009).....	23

Taulukot

Taulukko 1. Suomen ikäjakauma vuonna 2014 (Tilastokeskus 2015).	14
Taulukko 2 Väestöennuste (Tilastokeskus 2015).	14
Taulukko 3 Kuusikko-kaupunkien väestö ikäryhmittäin 31.12.2012, ikääntyneiden osuus väestöstä sekä väestömuutos 31.12.2008-31.12.2012 (Vartiainen 2013, 3).	25
Taulukko 4 Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä joulukuussa 2008-2012 vuoden 2012 rahan arvossa (ikävakioitu) (Vartiainen 2013, 16).	25
Taulukko 5 Sosiaali- ja terveyspalvelujen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2012 sekä reaali muutos 2008-2012 ja 2011-2012 (Vartiainen 2013, 15).	26

